Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U001620

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 19-04-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чижиков Олександр Олександрович

2. Oleksandr O. Chyzhykov

Кваліфікація: 081

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8248-1159

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 081 Право

Дата захисту: 15-05-2024

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача: Приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу Чижиков Олександр Олександрович

Код за ЄДРПОУ: 3168201697

Місцезнаходження: Бориса Грінченка, 4, офіс 3, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 5242

Повне найменування юридичної особи: Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського

Код за ЄДРПОУ: 02070967

Місцезнаходження: вул. Джона Маккейна, буд. 33, Київ, 02000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського

Код за ЄДРПОУ: 02070967

Місцезнаходження: вул. Джона Маккейна, буд. 33, Київ, 02000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.77

Тема дисертації:

1. Кримінальна відповідальність посадових осіб органів місцевого самоврядування, які здійснюють нотаріальні дії

2. Criminal liability of officials of local self-government bodies who perform notarial acts

Реферат/анотація:

1. Дисертація є першим в Україні комплексним дослідженням, у якому комплексно розглядається питання кримінальної відповідальності посадових осіб місцевого самоврядування, які здійснюють нотаріальні дії. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності є багатоаспектною проблематикою, суспільно небезпечні наслідки протиправних діянь відображаються у різних сферах життя, отже потребують сегментного дослідження. Особливістю органів місцевого самоврядування як суб'єктів владних повноважень є те, що кожен із таких суб'єктів, з урахуванням положень Конституції України, є самостійним, автономним і не перебуває у підпорядкуванні жодного органу. В умовах правового режиму воєнного стану органи місцевого самоврядування наділяються додатковими повноваженнями, що координують діяльність спрямовану на реалізацію законних прав і інтересів громадян. У сільських населених

пунктах нотаріальні дії, передбачені ст. 37 Закону України «Про нотаріат» вчиняються уповноваженими на це посадовими особами органів місцевого самоврядування. Посадові особи органів місцевого самоврядування зобов'язані сприяти громадянам, підприємствам, установам і організаціям у здійсненні їх прав та захисті законних інтересів, роз'яснювати права і обов'язки, попереджати про наслідки вчинюваних нотаріальних дій для того, щоб юридична необізнаність не могла бути використана їм на шкоду. Наведене, а також ряд інших аспектів діяльності нотаріату в Україні засвідчують актуальність і своєчасність теоретичного опрацювання питань кримінальної відповідальності посадових осіб органів місцевого самоврядування, що здійснюють нотаріальні дії. Структура роботи складається з трьох розділів і обумовлена необхідністю здійснення наукового аналізу історико-правового розвитку кримінальної відповідальності осіб, що вчиняли нотаріальні дії; надання кримінально-правової характеристики злочинів, які вчиняються посадовими особами органів місцевого самоврядування, які здійснюють нотаріальні дії в сучасній Україні; детального висвітлення проблематики, пов'язаної із заходами кримінально-правового характеру, що застосовуються до вказаних посадових осіб. У першому розділі роботи проводиться системний аналіз історичного досвіду регламентації кримінальної відповідальності осіб, що здійснювали нотаріальні дії, а також розкрито стан наукової розробки кримінально-правової охорони нотаріальної діяльності в доктрині кримінального права. Здійснено історичний огляд діяльності з ознаками нотаріальної діяльності, починаючи з часів Русі. Наголошено, що органи нотаріату на території сучасної Україні за часів Київської Русі зобов'язані своїм становленням перш за все економічним процесам – розширенню торговельної діяльності та збільшенню обігу в галузі торгівлі. Усна форма правочину вже не відповідала потребам часу. Заповнити ж потребу в складанні документів у письмовій формі змогли так звані дяки та піддячі. Разом із тим, протореєстраційні дії приказних дяків із великою натяжкою можна назвати нотаріальними, зауважено, що виокремлення такого виду діяльності було пов'язано з чітко оформленим бажанням держави взяти під контроль і саме здійснення вказаних дій, і зберігання цих документів. Щодо інституту майданних піддячих виділено ряд ключових моментів. Так, із одного боку інститут піддячих функціонував як недержавне утворення, хоча мали місце постійні намагання взяти його під державний контроль. Отже можлива протиправна діяльність не спричиняла шкоди авторитету держави, як, наприклад, у випадку «лихоїмства» з боку суддів або інших урядників. Крім цього, система оплати майданних протонотаріальних послуг була по своїй суті організована за принципом «кормління». Система ця була започаткована ще Руською Правдою та знайшла подальший розвиток на Московщині. При «кормлінні» за тогочасної системи суспільних відносин була відсутня сама криміноутворююча основа для службового злочину, оскільки навіть та «кривда», яку заподіював намісник підвладному людові, могла стати підставою лише для приватного позову. У разі ж занадто високої ціни на послугу майданного піддячого клієнт за ринковим принципом міг звернутися до іншого піддячого чи, навіть, до іншого їхнього об'єднання. Таким чином підкуп піддячого видається малоймовірним і позбавленим сенсу, утім, за виключенням окремих ситуацій. І ситуації ці пов'язані зі складанням підроблених документів, які час від часу мали місце, що знайшло своє відображення в матеріалах тогочасної правозастосовчої практики. Ключові слова: зловживання службовим становищем, посадова особа органів місцевого самоврядування, кримінальна відповідальність, нотаріальні дії, спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення, суб'єкти уповноважені на вчинення нотаріальних дій.

2. The dissertation is the first comprehensive study in Ukraine that comprehensively addresses the issue of criminal liability of local government officials who perform notarial acts. Criminal offences in the field of official and professional activities are a multidimensional issue, the socially dangerous consequences of unlawful acts are reflected in various spheres of life, and therefore require a segmental study. The peculiarity of local self-government bodies as subjects of power is that each of these subjects, taking into account the provisions of the Constitution of Ukraine, is independent, autonomous and not subordinated to any other body. Under the legal regime of martial law, local self-government bodies are vested with additional powers to coordinate activities aimed at the realisation of the legitimate rights and interests of citizens. In rural settlements, notarial acts provided for in Article 37 of the Law of Ukraine «On Notaries» are performed by authorised officials of local self-government bodies. Local government officials are obliged to assist citizens, enterprises, institutions and

organisations in exercising their rights and protecting their legitimate interests, explain their rights and obligations, and warn them of the consequences of notarial acts so that legal ignorance cannot be used to their detriment. The above, as well as a number of other aspects of the notary's activities in Ukraine, demonstrate the relevance and timeliness of theoretical elaboration of the issues of criminal liability of local government officials who perform notarial acts. The structure of the work consists of three sections and is due to the need for a scientific analysis of the historical and legal development of criminal liability of persons who have performed notarial acts; provision of a criminal law description of crimes committed by local government officials who perform notarial acts in modern Ukraine; and detailed coverage of the issues related to criminal law measures applicable to these officials. The first section of the work provides a systematic analysis of the historical experience of regulating criminal liability of persons who performed notarial acts, and also reveals the state of scientific development of criminal law protection of notarial activities in the criminal law doctrine. A historical overview of activities with signs of notarial activity is made, starting from the times of Russia. It is noted that the notary bodies in the territory of modern Ukraine in the times of Kyivan Rus owe their formation primarily to economic processes – expansion of trade activities and increase in trade turnover. The oral form of a transaction no longer met the needs of the time. So-called dyaks and pidyachi were able to fill the need for written documents. At the same time, the proto-registration actions of the orderly dyaks can hardly be called notarial, and it is noted that the separation of this type of activity was associated with a clearly expressed desire of the state to take control of both the performance of these actions and the storage of these documents. A number of key points have been highlighted with regard to the institution of the court's subordinates. On the one hand, the institute of subordinates functioned as a non-state entity, although there were constant attempts to bring it under state control. Therefore, possible illegal activities did not damage the authority of the state, as, for example, in the case of «extortion» by judges or other government officials. In addition, the system of payment for local prothonotary services was essentially organised on the principle of «feeding». This system was initiated by the Rus' Pravda and was further developed in the Muscovy. Under the system of social relations of that time, there was no criminal basis for an official crime, since even the «harm» caused by the governor to the people under his control could only be the basis for a private lawsuit. If the price of the service of a maidan was too high, the client could turn to another maidan or even to another association of maidans on a market basis. Thus, bribery of a contractor seems unlikely and meaningless, except in certain situations. And these situations are related to the preparation of forged documents, which did occur from time to time, as reflected in the materials of law enforcement practice of that time. Key words: abuse of office, local self-government official, criminal liability, notarial acts, special subject of a criminal offence, subjects authorised to perform notarial acts.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Чижиков О. О. Історико-правовий аспект розвитку законодавства про прототипи органів, що здійснювали нотаріальну діяльність на землях Русі і в Московії. Вісник пенітенціарної асоціації України. 2020. №4(14)/2020. С. 98-106.
- Чижиков О. О. Про теоретико-прикладні особливості безпосереднього об’єкту злочинів посадових осіб місцевого самоврядування, які здійснюють нотаріальні дії. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету, Серія: Юриспруденція. 2021. Випуск 53. С. 120-125

- Чижиков О. О. Особливості форм реалізації кримінальної відповідальності щодо посадових осіб органів місцевого самоврядування за порушення порядку здійснення нотаріальних дій. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І.Вернадського. Серія: юридичні науки. 2021. Том 32 (71) № 4. 2021. С. 82-87.
- Чижиков О.О. Внутрішня організаційна природа кримінальних правопорушень, вчинюваних посадовими особами місцевого самоврядування, котрі здійснюють нотаріальні дії. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки. Том 34 (73) № 6 2023. С. 108-112
- Chyzhykov O. Official of local government bodies official authorized to perform notarial actions as a subject of criminal offense. European reforms Bulletin. 2021. № 4. С.12-17.

Наукова (науково-технічна) продукція: проєкти нормативно-правових документів

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0123U102027

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бортняк Валерій Анатолійович
2. Valerii A. Bortniak

Кваліфікація: к.ю.н., доц., 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1285-966X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського

Код за ЄДРПОУ: 02070967

Місцезнаходження: вул. Джона Маккейна, буд. 33, Київ, 02000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бортник Надія Петрівна
2. Nadiia P. Bortnyk

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3030-406X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

Код за ЄДРПОУ: 02066753

Місцезнаходження: проспект Героїв України, буд. 9, Миколаїв, Миколаївський р-н., 54007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дідківська Галина Василівна

2. Halyna V. Didkivska

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3545-0429

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний податковий університет

Код за ЄДРПОУ: 44550814

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 31, Ірпінь, 08201, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство фінансів України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рогатинська Ніна Зіновіївна

2. Nina Z. Rogatinskaya

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0617-6114

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Західноукраїнський національний університет

Код за ЄДРПОУ: 33680120

Місцезнаходження: вул. Львівська, буд. 11, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Губарєв Сергій Володимирович

2. Sergiy V. Hubariev

Кваліфікація: к.ю.н., доц., 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0340-8514

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського

Код за ЄДРПОУ: 02070967

Місцезнаходження: вул. Джона Маккейна, буд. 33, Київ, 02000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Пєтков Сергій Валерійович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Пєтков Сергій Валерійович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, Масик Марія Зіновіївна
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна